డైరీ చదివేముందు

సహస్రఫణి విరాజితమై నాకు నీడలా వెన్ను కాస్తున్న కాలనాగులాంటి సోమరితనం, అలసత్వం నుండి, నన్ను కాపాడడానికా అన్నట్టు, నన్ను ఆవరించి, నాలో ప్రభవించే ఆలోచనాతరంగాలూ, పెనుచీకటి మూకలతో, మోడులా ఉన్న జీవితాన్ని ఆత్మానంద జ్యోతిర్ ప్రాంగణంగా మార్చిన అనేక తలపులు, నాలో అంతర్మధనాన్ని ప్రేరేపిస్తున్నాయి, విశ్వనాథ చెప్పినట్టు, 'కరిగిపోతిని నిలువెల్లను, మరిగిపోయిన నా గుండియ' అన్నట్లుగా వాహినీ రూపమై చిరులొల్కుసోనలై సిరులొల్కువానలై, మనోవీధిని మృదుతాండవము చేస్తూ దభంగతురంగమృదంగ కలాపకలాపిజాలమై, అంతర్వాహినిగా ప్రవహించాయి. ఈ ప్రవాహంలో చైతన్యం... భరించలేని వేగం.... అందులో అనేక, శకలాలు, చుట్టూ పరిభ్రమిస్తూ లెక్కలేదు, ఉండదు ఉండే అవకాశం లేదు. ఈ పరిభ్రమణంలో రుజుమార్గంలో ఎన్ని? వక్రమార్గంలో ఎన్ని? పరిభ్రమణంలో శకలాలు వక్రిస్తాయా? మనిషికి మనసు వక్రించినట్టు!

ఈ వక్రగతి తాత్కాలికం.. మళ్ళీ ఋజుమార్గం పట్టేస్తాయి, అయితే ఇక్కడ వక్రంగాని రుజుగాని ఉన్నాయా? నీ ఆలోచన నీకు రుజు అవతలివాళ్ళకి వక్రం అవుతుందా? వీటి అంచనా ఏమిటి? వాటిని కొలవడం ఎలా? ఎందుకు కొలవాలి? ఆ కొలత ప్రయత్నమే ఈ డైరీ...

నేపథ్యం

"అంకము చేరి శైల తన యాస్తనదుగ్గములానువేళ బాల్యాంకవిచేష్ట, దోడగి, అవ్వని చన్‌కంబళింపబోయి, అచట కుచంబుగానక, అహివల్లభు (శివుడు) హారము (పాము) కాంచి, వ్రేముళాం కురశంక నంటెడు గజాస్యుని గోల్తున్' అని ప్రభందకారుడు పెద్దసాని గజిబిజిగా అల్లాడు కాని అర్ధమాతృమూర్తికి కరువైన వినాయకుడిలా కాక, పుట్టగానే తల్లికే కరువై, గొల్లభామ పాలడబ్బాలకే బలియై ఆరోగ్యమే కలగా మిగిలిన అనేకమంది చిన్నపిల్లల్లో నేనూ ఒకడ్ని. పుట్టగానే వీడిని వదిలించుకుందామనే ఆలోచన తల్లికి ఏం చేసినా నీ ఇష్టం అనే చికాకు తండ్రికి కలిగాయంటే ఆ నిరభిమానానికి, నిస్సహాయతకే పునాది, ఆ ఇంటి ఆర్థిక పరిస్థితి అని అర్థం చేసుకోక తప్పదు.

పాలకోసం ఏడవడం కడుపు నిండితే నవ్వడం, తప్పు తెలియని నేను ఎదురుగా గిలకలు, నాలుక చప్పరించేట్టు చేసే తీపికి లొంగి, ఇంకో మనిషికి మాలిమై, ఆమెతో ఎక్కడికి వెళుతున్నానో తెలియక, ఆమెతో ఆమె ఊరు చేరి, మాటలొచ్చేసరికి ఆమెనే 'అమ్మా' అని పిలిచాను. చాలా యేళ్ళ తర్వాత కలిసిన అన్నయ్య 'నిన్ను పెంపుకిచ్చేడం వెనుక చాలా కథుందిరా' అన్నాడు. వాడు చెప్పిన కథకి హీరో కన్నతండ్రి! బేక్ గ్రౌండ్ మ్యూజిక్ స్వతంత్ర పోరాటం! సెట్ కాంగ్రెసు మూమెంటు! పెళ్ళి జరిగిన నాటికి, తండ్రికి బాధ్యతలేదు. తల్లికి మొగుడుంటే అర్థం తెలీదు.

ఈనాటికీ ఆ ఇంట్లో చెప్పుకుంటారట, తండ్రిని చూపించి, 'వీలు ముక్కు తలుచుకుంటే గాని, నేను వీలు పక్కన కూర్చోను' అంటూ తల్లి చేసిన అల్లరికి పెళ్ళికొచ్చిన వారు నవ్వలేక చచ్చారని.

పెళ్ళి జరిగిన నాలుగేళ్ళకి కానీ వ్యక్తురాలు కాలేదు తల్లి, వ్యక్తురాలైన రెండేళ్ళకి గాని కాపరానికి రాలేదు. పెళ్ళి జరిగిన నాటికి గ్రామంలోకి వచ్చిన ప్రతీ గ్రామఫోను జట్కా వెనకాల, సినిమా గూడుబళ్ళ వెనకాల, సిల్కు చొక్కాలేసుకుని పరిగెత్తే తండ్రి, గాంధీ టోపీకి మురిసిపోతాడని, ఆ టోపీవాళ్ళని ప్రజలు నెత్తిమీద పెట్టుకోడం చూసి భ్రమసిపోతాడని ఎవరనుకున్నారు? తర్కవితర్కం జ్ఞానం లేని తండ్రి ఇంట్లో దొరికిన డబ్బు చేజిక్కించుకుని 'సైమన్ గోబాక్' అంటూ తుపాకీ గొట్టాలకి రొమ్ములొడ్డి, ఆంధ్రకేసరి బిరుదు సంపాదించిన టంగుటూరి ప్రకాశం పంతులుగారిని చూడ్డానికి చెన్నపట్నం వెళ్ళిపోయాడు.

తీసుకెళ్ళిన డబ్బులు నెలరోజులు కూడా రాలేదు. కాంగ్రెసు మూమెంటులో పాల్గొన్న ఉత్సాహం తీరనూ లేదు. కాంగ్రెసు జెండా మోసినందుకు, ఆ ఇంటా ఈ ఇంటా స్వతంత్రసమరయోధినులు పెట్టిన భోజనం తిని గడిపినా, వాళ్ళు చూపిన ఆదరణ కొన్నాళ్ళకి ఖర్చయిపోయి, తిరిగి ఇంటికి చేరాడు తండ్రి.

తండ్రి ఇల్లు వదిలిననాడే బెంగతో అనారోగ్యంతో మంచం ఎక్కిన తాత, భార్య కాపరానికి, వస్తే పెద్దకొడుకు ఇంట్లోపడి ఉంటాడనే ఆశతో తల్లిని అత్తవారింటికి రప్పించాడు. తల్లిని దిగబెట్టడానికి వచ్చిన మేనమామకి, ఎదురుగా మంచం ఎక్కిన ఇంటిపెద్దా, పెద్దరికం చేయడానికి తగిన మనిషికోసం ఎదురుచూస్తున్న ఆస్తీ, చూసాక ఆ ఇంటినుండి కదలబుద్దెయ్యలేదు.

చెన్నపట్నం నుండి తండ్రి ఇంటికి చేరకుండానే తాతకాలం చేసాడు. ఇంటిపెత్తనం మేనమామ చేతుల్లోకి మారింది. తండ్రి ఇంటికి వచ్చేసరికి ఇంటిలో కొత్తగా కాపరానికి వచ్చిన భార్య ఆకర్షణీయంగా కనిపించింది. పెత్తనం బావగారి చేతుల్లో ఉండి అందుబాటులోకి వచ్చింది.

తండ్రే జ్యేష్టుడు అవడం, మిగతావాళ్ళు తండ్రికన్నా చిన్నవాళ్ళు అవడంవలన, మేనమామ ఆ ఇంటిలో ఎవరి భ్రమలని వాళ్ళ కలలుగా మార్చి రంగులుదిద్ది 'మీ జీవితాలకేమ్రా, మీరు మహారాజులు. అరవై ఎకరాల పొలం లంకంత కొంప మీరీ పల్లెటూర్లో, ఏం చేస్తారు, పట్నం పోయి చదువుకోండి. సీమకెళ్ళి పేరు తెచ్చుకోండి' అంటూ తండ్రి సోదరుల్ని పట్నం పంపేసాడు.

ఇంక తండ్రిని 'నీ అంతటి స్వతంత్ర్య సమరయోధుడు, ఈ దేశానికి ఎంతేనా అవసరం' అంటూ ఉత్సాహపరిచాడు, దానికి తగ్గట్టుగా కాపరానికి వచ్చిన భార్య వంశోద్ధారకుడ్నికనే ఆనందంతో పుట్టింటికి వెళితే, ఇంట్లో ఏ పనీ లేకుండా కూర్చున్న తండ్రి, 'గాంధీగారి పిలుపొచ్చింది' అంటూ తనవంతులో రెండెకరాలు పొలం అమ్మి లాహోరు వెళ్ళడం జరిగింది. గాంధీగారి ఉద్యమంలో చేరిన తండ్రికి అక్కడ ఉత్సాహం తగ్గేసరికి, ఇంటిదగ్గర కాపరం గుర్తుకి వచ్చేది. ఇంటికి వచ్చిన తండ్రికి ఆరేడు నెలల వ్యవధిలో భార్య రెండో వంశోద్ధారకుడ్ని కనేందుకు పుట్టింటికి, రెండెకరాలు తెగనమ్మి సుభాస్ పిలుస్తున్నాడని, కలకత్తా ప్రయాణం తప్పలేదు.

ఈ రకంగా తండ్రికి స్వాతంత్ర్యేచ్ఛ అమ్మ పుట్టింటి గొప్పలూ, మేనమామ సమయస్ఫూర్తి, కలిసి, వెరసి కళకళలాడే ఇంటిని లచ్చమ్మ చేతుల్నిండి పెద్దమ్మకి పెత్తనం అప్పచెప్పడానికి, ఎంతోకాలం పట్టలేదు. ఈరకంగా తల్లీ, తండ్రీ స్వాతంత్ర్యం వచ్చాక, ఇంటిదగ్గర కూర్చుని లెక్కలేసుకుంటే అయిదుగురు నికరసంతానం, ఆరోవాడికి మిగిలింది ఉండడానికి, చిన్నకొంప, కూరలు పండుతున్న దొడ్డీ, 'ఇదేమిటి బావా?' అంటే 'దేశంలో ఉన్న దేశ నాయకుల్ని చూడడానికి నీకున్న ఎకరాలు సరిపోవండీ, ఈ జన్మకింతే అని సరిపెట్టుకోండి'. అన్నాడు మేనమామ

దొడ్డిలో పండే కూరలకి ఇంటిలో ఆకలి తీరదు, లేదా ఆ పరిస్థితిలో పిల్లజమిందారుగా పుట్టిన తండ్రి, చదువులేని నేపథ్యంలో కొడవలీ పార పుచ్చుకుని, రోజుకూలికి పొలంలోకి వెళ్ళక తప్పలేదు.

ఈ నేపథ్యంలోనే కడుపులో ఉండేవాడిమీద విరక్తి, వాడ్ని ఎలా పోషించాలనే భయం పట్టి పీడించాయి తండ్రికీ తల్లికీ వీడు కడుపున పడ్డప్పట్నించే దరిద్రం, కష్టాలూ ఇంట ప్రవేశం చేశాయన్న సెంటిమెంటు కూడా లేకపోలేదేమో!

ఈ రకంగా ఆరో సంతానంగా పుట్టీ అడ్డాల్లోనే అమ్మని మార్చుకున్న ఘనత నాకే దక్కింది! రుజు మార్గం నుంచి మళ్ళిన జీవితం! అయితే అది వక్రమార్గమా? యేదేనా ముందున్న జీవితం తేల్చిచెప్పాలి. ప్రస్తుతం యేది రుజుమార్గమో, ఏది వక్రమార్గమో? ఆలోచించి తేల్చి చెప్పడం కష్టం. దారిద్ర్యానికి ఈ చిన్ని నోరుకూడా ఎక్కువే. తల్లిపేగుకి కాకపోవచ్చు. తల్లి ఆలోచనకి, చిన్నపిల్లాడి ఏడుపు భారమే! హృదయానికి కాకపోవచ్చు. ఇంటి ఆర్థిక పరిస్థితికి పిల్లాడ్ని వదిలించుకోడం, రుజుమార్గమే! కాని అభిమానానికి వక్ర భాష్యమేమో? ఒకే పని ఒక ఆలోచనకి వక్రం, ఓ ఆలోచనకి రుజు అవుతాయా?

శైశవగీతి

పిల్లల్లో వీడికీ కాంప్లెక్సుంది.--- దీనికి కాంప్లెక్సుంది, అంటూ ప్రతివాడి జీవితాన్నీ కన్‌ఫ్యూజ్ చేసెయ్యొచ్చు, కానీ అమ్మ, నాన్నల్లో ఏ కాంప్లెక్సులున్నాయో, ఎవరూ కనుక్కోలేదు. కనుక్కోలేరు కూడా. కనుక్కోనివన్నీ మనం కన్‌ఫ్యూజ్ చెయ్యొచ్చు! పిల్లల తెలివి తేటలన్నీ పెద్దవాళ్ళ గడుసుదనం ముందు దిగదుడుపే, ఎందుకవుతాయి? పిల్లలకి ఓటమి తప్పదు సెంటిమెంటులో తప్ప... విచిత్ర మేమిటంటే పిల్లలది రుజు స్వభావం... అప్పుడప్పుడు తిక్క పెట్టేస్తారు! భరించలేం!... అయితే ఈ తిక్క అంత సీరియస్ కాదు, ఆ తిక్క ఆ కోపం వెనక చిన్న చిర్నవ్వు ఉంటుంది.

అమ్మా నాన్నవి, ద్వంద్వస్వభావాలని ఎందుకన్నానంటే మనతో ఒకలా ప్రవర్తిస్తారు, మనవెనకాల ఒకలా ప్రవర్తిస్తారు. అందుకే వాళ్ళమీద అనుమానం వస్తుంది. ఇందులో ఎవరికీ తీసిపోరు. నేనూ వాళ్ళకి తీసిపోను. అయితే అమ్మ ద్వంద స్వభావం నే పట్టేసాను.

నేను అల్లరి చేస్తున్నప్పుడు విసుక్కునేది. అదే అల్లరిని ఎంతో గొప్పగా పక్కింటివాళ్ళతోనూ భావలతోనూ, అత్తతోనూ చెప్పి నవ్వుకునేది. అందుకే కోపం వచ్చేది. అయినా అల్లరి చేస్తున్నానని నేననుకోలేదు. ఎందుకంటే నేను చేసింది నాకు అల్లరి, ఊరివాళ్ళకి ముచ్చటా! అయే అవకాశం లేదుగా!

చాక్లెట్లూ అవీ రుచి చూపించి, నన్ను తీసుకొచ్చిన అమ్మ, అన్నం తినే వయసు వచ్చిందగ్గర్నించీ 'చారు' అన్నం ముద్దలు తినిపిస్తుందని నాకేం తెలుసు!? ప్రపంచంలో 'చారు' అన్నది, ఉన్నందుకు పీకలదాకా కోపం వచ్చేది. అందుకే చారు అన్నం గొంతు దిగేది కాదు. బాల్యంలో చారు అన్నం గండం ఉందని నాకు ఏ జ్యోతిష్కుడూ చెప్పలేదు. అందుకే అది తినవలసిన సమయం వచ్చేసరికి, దాన్ని తప్పించుకోడానికి, నాకున్న తెలివి తేటలన్నీ ఉపయోగించవలసి వచ్చేది. అఫ్ కోర్స్ ఫిట్టెస్ట్ విల్ సర్వైవ్! అలాంటి టెక్నిక్‌లో ఒకటి అన్నం అంతా కంచం కిందకి తోసేసి, తినేసానని చెప్పడం! చాలా చీప్‌గా ఉంది కదూ! అందుకే అమ్మ తొందరగా పసికట్టేసింది. లేనిపోని కుళ్ళేత్తులు వేసింది. నాకు నాన్నగారి పక్కనే కంచం పెట్టి, నాన్నగారితో అన్నం పెట్టేది. చారు అన్నం దగ్గరకి వచ్చేసరికి, చారన్నాన్ని కలిపి ఆరు ముద్దలుగా చేసి కంచంలో పెట్టి 'నేను మళ్ళీ చూసేసరికి, చారన్నం తినేయాలి. నిన్నటిలా కంచం కిందకి నెట్టెయ్యకు తెలిసిందా?' అంటూ గదమాయించేది.

నాకు తెలుసు 'ఆరుముద్దలూ తినేయాలి తెలిసిందా?' అన్న డైలాగు నాకూ, నిన్న చారన్నం తినకుండా కంచం కిందకి నెట్టేసాడు, అన్న కంప్లైంట్ ప్రత్యేకంగా నాన్నగారికి అన్న విషయం ఇద్దరికీ అర్థం అయేది.

నాన్నగారు నన్ను కోపంగా చూసి, 'చారు'అన్నం తిను ఆరోగ్యానికి మంచిది' అని భోజనం చేయడంలో మునిగిపోయేవారు. నేను చారు అన్నం తినడం కొంచెం ఆలస్యం చేస్తే, నాన్నగారు భోజనం చేసి, తయారై ఆఫీసుకి వెళ్ళిపోతారు. అప్పుడు అమ్మని బతిమాలి చారన్నాన్ని తప్పించుకోవాలి. అట్టిపరిస్థితుల్లో రెండుముద్దలు తినక తప్పలేదు. *కాంప్రమైజ్ టెండెన్సీని పిల్లలకి పెద్దలే నేర్పుతారు.*

దానివల్ల పిల్లల భవిష్యత్తు దెబ్బతింటుందని చాలా విషయాల్లో ఋజు స్వభావాన్ని కోల్పోతారని వాళ్ళకి అర్థం కాదు.

నేను రెండు ముద్దలు తినేసరికి నాన్నగారి భోజనం చేయడం అయిపోయేది. ఆయన తొందరలో నన్ను గమనించకుండానే వెళ్ళిపోయేవారు.

ఇంక నేను బతిమాలి బామాలి అమ్మని ఏడిపించి మిగిలిన చారన్నం పారేయడానికి పర్మిషను సంపాదించే సరికి మరోముద్ద గొంతు దిగేది. అమ్మ కూడా పర్మిషను అంత తొందరగా ఇచ్చేది కాదు. కంచం కింద వెదికి, ఆ అన్నం నేను తినేసానని నమ్మకం కుదిరాక, నాతో పెట్టుకుంటే తన పని తెమలదని, మిగతా అన్నం వదిలేయడానికి ఒప్పుకునేది. కాని నా ఉద్దేశ్యం వేరు. బాల్యాంతం చారన్నం తినడం నాకు ఇష్టం లేదు. అందుకే కొత్త కొత్త సులభ పద్దతులు వెదుకుతుండేవాడిని. దాన్ని వాళ్ళు అల్లరి అనేవాళ్ళు, అది వేరే విషయం. ఇక్కడ కూడా ఏదో సులభ పద్దతి వెదకాలి! లేకపోతే నాకు చారు అన్నం అలవాటయే ప్రమాదం ఉంది!

'నెసెసిటి ఈజ్ మదర్ ఆఫ్ ఇన్వెన్షన్' అని ఎవడన్నాడోగాని, మా బాగా అన్నాడు. అలాంటి ఇన్వెన్షన్ ఫలితంగా, నాకు చారన్నం తినడం తప్పింది.

చారన్నాన్ని కలిపి ఆరో పదో ముద్దలుగా చేసి కంచంలో పెట్టేది అమ్మ. నాన్నగారికి తొందరగా వడ్డన చేస్తూ నేను తింటున్నానా లేదా అని ముద్దలు లెక్కపెట్టేది.

నేను తినకపోతే ముద్దలన్నీ పెట్టినవి పెట్టినట్టుగా ఉంటే, నన్ను గదమాయించేది. నా టెక్నిక్ ఉపయోగించి, ఆవిడ గదమాయింపుల నుండి తప్పించుకున్నా!

పెద్దవాళ్ళకి చారన్నం మంచిది, పిల్లలకి చారన్నం చెడ్డది ఎందుకవ్వాలి అంటే చారన్నంది తప్పా? పెద్దలిది తప్పా? విచిత్రమైన ధర్మ సంకటం! అందులోనే విమోచనా మంత్రం.

కానీ ఓ రోజు మా బావ, మాతో భోంచేస్తున్నాడు. వాడు నా ఇన్వెన్షన్ని పసిగట్టేశాడు. నాన్నగారు భోజనం చేసి వెళ్ళిపోయాక నవ్వుతూ 'ఏమిటత్తా వీడీమధ్య చారన్నం శుభ్రంగా తింటున్నాడంటే, నిజమే అనుకున్నా, వాడెక్కడ తింటున్నాడూ, వాడు నిన్ను ఫూల్ని చేస్తున్నాడు 'అన్నాడు.

నేనేం మాట్లాడలేదు బావ సంగతి నాకు తెలుసు. వాడు మిరియాలకషాయం తాగడానికి ఏడుస్తాడు, నాకు చారన్నం తినడం ఇష్టం లేదు, అంతే తేడా అదెవరూ గుర్తించరు, అదే నా బాధ.

'అదెలా?' అంది అమ్మ ఆశ్చర్యంగా.

'దీనికి అంత ఆశ్చర్యపడిపోడం దేనికి, ఇప్పుడంటే చెప్పనుగాను, పెద్దయాక నేను చెప్పనా?' అనుకున్నాను మనసులో...

కాని నా ఆలోచనలని పట్టించుకోకుండా బావ నవ్వుతూ 'అత్తా నువ్వు ఆరుముద్దలు వాడికంచంలో పెట్టావు, వాడిని తినమన్నావు నువ్వు. నీ పనిలో ఉండగా, వాడు ఒక ముద్దని కొంచెం కొంచెంగా మిగతా అయిదు ముద్దలతోనూ కలిపేసాడు. నువ్వు లోపలనుండి వచ్చి చూసి కంచంలో అయిదే ఉన్నాయి. కాబట్టి వాడు ఒకటి తినేసాడు, అనుకున్నావు. నీ పని తొందరలో నువ్వు గమనించినప్పుడల్లా ఒక్కొక్క ముద్ద మాయమయేది. అవివాడు తినేసాడని నువ్వు అనుకున్నావు, ఆ ముద్దల్ని వాడు మిగతా ముద్దల్లో కలిపేస్తున్నాడు. ఆఖరికి మూడు ముద్దలు మిగిలాయనగా అందులో చెయ్యికడిగేసుకుంటున్నాడు' అంటూ నేను కనుక్కున్న టెక్నిక్ అంతా అమ్మకి చెప్పేసాడు. దాంతో అమ్మకి మోసపోయాను కదా అని తనమీద తనకి కోపం వచ్చి, చారన్నం గుణగణాలన్నీ వర్ణించి, అంతటి చారన్నాన్ని నీళ్ళపాలు చేస్తావా? అంటూ ఒక్కటిచ్చుకుంది.

ఆమె ఇచ్చుకున్నది నాకు తగలదని నాకూ తెలుసు, అమ్మకీ తెలుసు. అమ్మ ఇచ్చుకున్నట్టు నటిస్తే, నేను తగిలినట్టు నటిస్తాను. ఉత్తుత్త కోపాలతోనూ భయాలతోనూ వీడిచేత చారన్నం తినిపించలేమనే నిర్ణయానికి అమ్మ ఎంతో కొంత చారన్నం తినక తప్పదనే ఆలోచన నాకూ వచ్చేసాయి. మళ్ళీ కాంప్రమైజ్, డామిట్!

అప్పుడు అమ్మ 'నువ్వు చారన్నం శుభ్రంగా తినేస్తే, నీకు రోజూ పదిపైసలు ఇస్తాను' అంటూ వాగ్దానం చేసింది. ఇదేదో లాభసాటిగా ఉందని నేను ఒప్పుకున్నాను.

ఎందుకంటే ఆ రోజుల్లో పదిపైసలకి చాలా విలువ ఉండేది. మురీ ఉండలు, సెనగపప్పుండలు, తాండ్ర, అన్నీ వచ్చేవి. ఏదికావలిస్తే అది కొనుక్కునే వాడిని. ఆ విధంగా ఇంట్లో మదర్స్ ఫండ్ (IMF) నుండి రోజూ పదిపైసలు సంపాదిస్తూ తొమ్మిదేళ్ళకే సంపాదనా పరుడ్ని అయిపోయాను..!

(కొనసాగింపు వచ్చేసంచికలో)

✡✡✡